

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU
Collegium Medicum w Bydgoszczy

Rydzyny, 16.03.2021

Klinika Medycyny Matczyno-Płodowej,
Ginekologii i Neonatologii
Collegium Medicum w Bydgoszczy
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Szanowny Pan
Dr hab. n. med. Piotr Romaniuk. Prof. SUM
Przewodniczący
Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
ul. Poniańskiego 15
40-055 Katowice

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Natalii Wyciślik - Piróg
pt „Zespół metaboliczny u kobiet po ciąży powikłanej zaburzeniami gospodarki
węglowodanowej”**

Przedstawiona mi do oceny praca doktorska Pani magister Natalii Wyciślik - Piróg porusza jeden z najważniejszych tematów we współczesnej medycynie jakim jest zespół metaboliczny, który jest uznawany za jedną z chorób cywilizacyjnych. Jego wykładnikami są następujące składowe: hiperglikemia, hipertensja, zwiększony obwód talii oraz zaburzenia gospodarki lipidowej. Wykracza on zdecydowanie poza aspekt powikłań obserwowanych tylko w perinatologii, ale okres ciąży, który przez niektórych jest nazywany przejściowym zespołem metabolicznym ma istotne znaczenie w rozwoju tej patologii.

Zespół metaboliczny jest zespołem objawów zwiększających w istotny sposób ryzyko wystąpienia epizodów sercowo – naczyniowych, cukrzycy typu II, urazów aparatu ruchu czy udaru mózgu. Jak ważny jest to problem niech świadczą najnowsze dane, które wskazują, że zespół metaboliczny dotyka około 40% polskiej

populacji osób dorosłych. Aż 22% z tej grupy to kobiety, w dużym procencie będące w wieku rozrodczym.

Ciąża jest momentem w życiu kobiety, który między innymi ze względu na narastającą insulinooporność tkankową oraz niekorzystne przesunięcie poszczególnych parametrów biochemicznych i antropometrycznych zwiększa ryzyko wystąpienia i rozwoju zespołu metabolicznego.

Zmiany występujące podczas rozwoju ciąży bardzo często ustępują wraz z porodem dziecka. Istnieje jednak wiele doniesień naukowych, które wskazują, że u tych pacjentek występuje zwiększone ryzyko zaburzeń metabolicznych.

Oceniana praca zajmuje 105 stron, składa się z klasycznych dla prac naukowych części: wstępu, założeń i celu pracy, materiału i metodyki, wyników, dyskusji

i wniosków. Uzupełnieniem pracy są 34 tabele i 24 ryciny.

Komisja Bioetyczna Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach uchwałą KNW/022/KB/91/17 z dnia 03 października 2017 roku orzekła, iż badanie uzyskuje jej aprobatę.

We wstępie Doktorantka w bardzo szczegółowy sposób omawia kwestie definicji zespołu metabolicznego. Następnie szeroko analizuje aspekty związane z cukrzycą typu II oraz klasyfikację cukrzycy u kobiet ciężarnych.

Celem podstawowym pracy była analiza wykładników zespołu metabolicznego wśród kobiet po ciąży powikłanej zaburzeniami gospodarki węglowodanowej.

Doktorantka postawiła także 7 celów szczegółowych.

Program badawczy miał charakter badań prospektywnych. Do badania zostały włączone pacjentki oddziału ginekologiczno – położniczego Szpitala Miejskiego

w Rudzie Śląskiej a także osoby, które dobrowolnie odpowiedziały na zamieszczone ogłoszenie o naborze pacjentów do badania. Rekrutacja była prowadzona w latach 2018 – 2019 i doprowadziła do włączenia do badań 100 kobiet, podzielonych na grupy badaną i kontrolną. Do grupy badanej zakwalifikowano 50 kobiet po porożu, których ciąża był powikłana cukrzycą ciążową. Do grupy kontrolnej zaliczono 50 kobiet po porożu u których ciąża przebiegała bez powikłań metabolicznych.

Badania składały się z trzech części: wywiadu, pomiarów antropometrycznych i stanu ogólnego oraz pobrania materiału biologicznego do badań laboratoryjnych. U wszystkich badanych pacjentek wykonano następujące badania biochemiczne: poziom glukozy i insuliny na czczo, poziom hemoglobiny glikowanej (HbA1c), cholesterolu całkowitego, cholesterolu frakcji HDL, cholesterolu frakcji LDL oraz trójglicerydów. Na podstawie uzyskanych danych obliczono współczynniki insulinooporności HOMA-IR oraz QUICKI,

Doktorantka w opracowaniu statystycznym zastosowała najnowocześniejsze narzędzia statystyczne. Zastosowane w pracy metody obliczeń statystycznych, uważam za właściwie dobrane i prawidłowo przeprowadzone.

Wyniki przedstawiono w formie opisowej, tabelarycznej i graficznej. Analiza statystyczna uzyskanych wyników badań biochemicznych i antropometrycznych wykazała, że u kobiet po ciąży powikłanej zaburzeniami gospodarki węglowodanowej, nie występuje zwiększone ryzyko wystąpienia zespołu metabolicznego w porównaniu z kobietami, których ciąża przebiegała bez powikłań metabolicznych. Udowodniono także, że najsilniejszym predyktorem zaburzeń metabolicznych w przyszłości nie jest ciąża sama w sobie, lecz przyrost masy ciała ciężarnej – im wyższy, tym większe ryzyko wystąpienia zespołu metabolicznego.

W rozdziale pt. Dyskusja, Autorka odnosi uzyskane przez siebie wyniki do danych, dostępnych w światowym piśmiennictwie. Dokładna analiza piśmiennictwa dostępnego w Medline, dotycząca omawianego tematu wskazuje na spore rozbieżności w osiągniętych wynikach. Zespół metaboliczny nieustannie stanowi przedmiot badań współczesnej medycyny. Niewielka ilość publikacji naukowych dotyczących ZM po ciąży powikłanej cukrzycą ciążową sprawia, iż jest to temat otwarty, wymagający kontynuacji oraz podjęcia szeroko zakrojonych eksperymentów medycznych w populacjach kobiet na całym świecie.

Analiza doniesień naukowych, dotyczących przetrwałych predyspozycji wobec zaburzeń gospodarki węglowodanowej po ciąży powikłanej GDM, wskazuje na cukrzycę ciążową jako jeden z czynników ryzyka rozwoju cukrzycy typu II w przyszłości. Raport z przeprowadzonego przez nasz ośrodek badania, wskazuje na podwyższone ryzyko wystąpienia zaburzeń gospodarki węglowodanowej, zarówno u kobiet po ciąży powikłanej cukrzycą, jak i po ciąży niepowikłanej. Głównym

inicjatorem wystąpienia zaburzeń gospodarki węglowodanowej u matek jest przyrost tkanki tłuszczowej. Kobiety, które znacząco przybrały na wadze w okresie ciąży, stanowiły grupę ryzyka wystąpienia powikłań sercowo-naczyniowych i powikłań będących wynikiem podwyższonej glikemii (retinopatie, nefropatie, neuropatie), niezależnie od występowania indukowanych ciążą zaburzeń gospodarki węglowodanowej. Doktorantka doskonale radzi sobie z analizą piśmiennictwa konfrontując je ze swoimi wynikami.

Autorka, na podstawie przeprowadzonych przez siebie badań wysnuła 7 wniosków, podsumowujących uzyskane wyniki. Wnioski te są dokładną odpowiedzią na postawione cele rozprawy.

Moim zdaniem poza najważniejszymi obserwacjami wynikającymi z analizy przeprowadzonych badań, o których wspominałem już powyżej kluczową informacją jest fakt, iż kobiety w ciąży powikłanej cukrzycą ciążową nieco chętniej podejmują działania prewencyjne w porównaniu z kobietami w ciąży niepowikłanej. Daje to możliwość skutecznego propagowania profilaktycznych zachowań w tej grupie.

Piśmiennictwo rozprawy doktorskiej magister Natalii Wyciślik - Piróg zawiera 78 pozycji z literatury światowej. Na szczególne podkreślenie zasługuje także fakt, że istotną część cytowanych publikacji stanowiły pozycje polskich autorów oraz to, że zdecydowana większość cytowanych prac to doniesienia z ostatnich 10 lat.

Autorka wykazała się samodzielną zdolnością planowania i realizacji badań naukowych, prowadzenia obserwacji klinicznych i analiz statystycznych.

Wobec powyższego, pozwalam sobie wystąpić do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z wnioskiem o przyjęcie niniejszej rozprawy, dopuszczenie magister Natalii Wyciślik - Piróg do dalszych etapów przewodu doktorskiego, a w efekcie nadanie Jej stopnia naukowego doktora nauk o zdrowiu.

Dr hab. n. med. Prof. UMK

Dariusz Borowski

Dariusz Borowski